

Divina Lizaran

Ramon Casanoves Articulista

Remenant el calaix dels programes de teatre guardats des de fa anys i panys, n'he trobat molts de les obres interpretades per la divina Anna Lizaran Merlos al Teatre Lliure de Barcelona i a d'altres escenaris. Vol dir que he seguit l'actriu des que va començar a actuar. Un dels grans plaers culturals, artístics i de lleure que hi ha a la vida, sens dubte, són les nits de teatre i més si es representa alguna obra senyera de la nostra cultura o de la cultura universal dirigida per directors de primera, interpretada per actors i actrius excepcionals, bona escenografia, vestuari i il·luminació. Després d'una funció reeixida surts al carrer satisfet, enriquit artísticament i ple de nova energia. Com sempre passava quan al repertori de l'obra hi figurava l'actriu Anna Lizaran. L'espectacle i el goig d'una bona interpretació era garantit. I l'èxit de la funció, també.

Quina magnífica estrena va ser *Una jornada particular*, d'Et-

tore Scola (la versió cinematogràfica ja havia estat un èxit a tot Europa). Entre el públic, crítics de *Le Monde*, *Le Figaro*, *France Soir* i *Herald Tribune* i no cal dir tots els mitjans d'aquí en abundància. La traducció al català, impecable, de Carme Serrallonga i els intèrprets: Anna Lizaran, Josep Maria Flotats, Nadala Batista i d'altres, dirigits per Josep Maria Flotats. Una nit memorable, aquella del febrer de 1984 al Teatre Condal de Barcelona. Al públic hi havia una expectació inusitada, una emoció continguda, per comprovar si la magnífica professionalitat teatral de Josep Maria Flotats eclipsaria l'actriu Anna Lizaran. No va ser així i l'Annita va brillar en tota la seva dimensió interpretativa. Després de la representació i prenent una copa de cava per celebrar l'estrena, vaig coincidir un moment enmig de la gentada amb Anna Lizaran; ens

vam fer un petó i li vaig dir emocionat: "Anna, hi has posat molta passió". I amb la ironia que ella sempre dominava d'una manera teatral però continguda, em va respondre: "És que les d'Esparreguera tenim molta passió". Nits d'estrena d'aquella Barcelona admirada al món per les propostes escèniques del moment, tan innovadores.

Havia nascut l'any 1944 a Esparreguera (Baix Llobregat) i des de petita, motivada per la seva germana també actriu, participava a les representacions de la Passió, tan tradicionals a la vila. Un dia, a dalt l'escenari, precisament de la Passió, va sentir profundament dins el seu cor la vocació d'actriu, tal com ella ho comentava irònicament, sense donar-hi gaire importància: "M'hi vaig trobar, mai vaig dir: Mama vull ser artista!". I continuava dient: "Als catalans ens ha agradat més fer teatre que anar-hi". Tenia tota la raó! Això es pot entendre de moltes maneres, però segurament es referia a la nostra tradició cultural. Fer teatre ha format part de l'essència participativa als orfeons, ateneus, parròquies, associacions i en entitats de tota mena. Una realitat cultural participativa, des de fa uns dos-cents anys, en un país vertebrat en mil i una entitats. Ara, malgrat tot, no s'hauria d'oblidar o ofegar el teatre, un afer artístic bàsic per a la nostra subsistència intel·lectual.

Anna Lizaran al llarg de la seva carrera va actuar en 14 pel·lícules, en 10 sèries de televisió i en més de 50 obres de teatre. Tinc els programes de teatre desornats i escampats sobre una taula, en citaré uns quants a l'atzar, obres que realment m'han deixat un record inesborrable. En primer lloc, *La Bella Helena*, una opereta d'Offenbach en què l'Annita, en un paper còmic genial, va seduir tothom. Després, *Les tres germanes* i *L'hort del cirerers*, d'Anton Txèkhov; *Ascensió i caiguda de la ciutat de Mahagonny*, de Bertol Brecht; *Operació Ubú*, amb Els Joglars; *La nit de les tríbades*, d'Olov Enquist; *La Senyoreta Júlia*, d'August Strindberg; *Tot esperant Godot*, de Samuel Beckett; *Arsènic i puntes de coixí*, una adaptació de Guillem Jordi Graells; *El balcó*, de Jean Genet. No puc citar-ne més per qüestions d'espai i ritme, però no em voldria deixar la darrera obra que vaig veure: *Agost*, de Tracy Letts. Una interpretació forta, d'una gran

actriu ja consagrada i amb presència a l'escenari de més de quatre hores, fent el paper d'una dona potent i dominadora al si d'una família decadent de la societat nord-americana i en temps actual.

En el comiat escrit pels seus amics del Teatre Lliure, lleixo que la Lizaran, tancada al camerino abans de començar una obra, vestida i maquillada segons el personatge que representaria, es posava una gota de perfum. Un perfum molt estudiat, l'ídoni per aquell paper, que li recordés i l'imbuís del personatge que al cap de poc, davant de tanta gent expectant, hauria de fer creïble. Era l'art de la interpretació i la màgia personal de saber dir i matisar un text gairebé sempre de memòria, i el perfum escènic d'Anna Lizaran, que tant de bo perduri molt de temps per glòria del teatre català.

Protagonistes

Nani Roma

Pilot de ral·lis de Folgueroles

Nani Roma no va acabar al podi del Dakar per qüestions

d'estratègia d'equip, però el pilot ha fet un molt bon ral·li: ha quedat finalment quart i ha batut el seu rècord de victòries d'etapa: n'ha guanyat quatre.

Xavier Tornafoch

Historiador i regidor d'ICV-EUiA de Vic

Doble protagonisme de Xavier Tornafoch la setmana

passada: la seva proposta de fer un homenatge a l'alcalde republicà de Vic Marià Serra Badell sembla ben encaminada i d'altra banda, acaba de publicar una novel·la històrica, *Promesa de llibertat*.

Joan Carles Rodríguez

Alcalde de Sant Julià de Vilatorrada

L'Ajuntament de Sant Julià de Vilatorrada està vivint

una situació kafkiana: l'Estat li reclama 51.000 euros perquè considera que no ha quedat acreditat que en unes obres fetes el 2009 a la casa consistorial hi treballassin persones a l'atur.

M. de los Llanos de Luna

Delegada del govern espanyol a Catalunya

La delegada del govern espanyol a Catalunya, María de los

Llanos Luna, s'ha entestat en una croada per obligar els ajuntaments i a tots els centres més o menys públics a penjar la bandera espanyola. I persegueix els que s'han declarat territori català lliure.

A corre-cuita

jcomajoan.blogspot.com

Josep Comajoan

Divendres, 18. Surto entusiasmat de la xerrada que Luis Valenzuela, coordinador polític del consolat d'Equador a Barcelona, fa a Can Pau Raba. Hi esbossa alguns detalls del govern de la "Revolució Ciutadana" de Rafael Correa en aquell país de Llatinoamèrica. Han deixat de pagar el deute als monstres de les finances, que allà eren el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional, i que aquí pren forma del monstre de tres caps de la *troika* comunitària (i

Entre l'Alba Daurada i la Revolució Ciutadana

els seus aliats locals a cada país). Han renacionalitzat les fonts d'energia, començant pel petroli, i han fet inversió social, que no cal confondre amb la despesa social que diuen que s'ha de retallar aquí. Ells, en sentir què passa i com passa al sud d'Europa, ja els sona tot, ja hi han passat i tenen la recepta. Però aquí ens fem els sords. I si ens els escoltem? Busqueu el 7 dies d'EL 9 TV a EL9NOU. CAT i hi trobareu un aperitiu. Definitivament, un altre model de societat és possible.

Dissabte, 19. Amb Lefteris Banos, activista antifeixista grec, a l'ETC. Allà la *troika* ja hi ha fet de les seves i les receptes són ben diferents a les dels governs revolucionaris de Llatinoamèrica. Una de les receptes, molt amargues, passa per l'ascens ja no de l'extrema dreta xenòfoba i racista, com alguns voldrien –i no acaben de poder, afortunadament– aquí, sinó dels neonazis de l'Alba Daurada. Ens en fem creus, però Lefteris Banos diu que només fa cinc anys ni el més

pessimista dels antifeixistes hauria pensat que avui un partit neonazi tindria un 7% dels vots i 21 diputats al Parlament, i amb perspectives de creixement. Com hi han arribat? Doncs amb la complicitat interessada –en alguns casos per aprovar un simple pressupost municipal– dels partits tradicionals amb Laos, un altre partit, aquest sí xenòfob i racista, però encara no neonazi. Això quan no li intentaven copiar les polítiques xenòfobes per robar-li algun vot. Saben allò de la còpia i l'original d'aquí? Allà també hi van passar. I així els està anant. Dilluns publiquem a EL 9 NOU l'entrevista a Lefteris Banos. És com per escoltar-se'l, també.